

TELEGRAPHUL ROMÂN.

Телеграфул есе де дое орі не септембру: Меркзееа ші Сымбета. — Прензтераціонеа се фаче дн Сивіш ла еспедітра фоеі; не аффарь ла Ч. Р. подде, кз вані гата, прінскрісорі франкате, адресате кьтре еспедітсрз. Предішлз прензтераціонеі пентрз Сивіш есте не анъ 7. ф. л. м. к.; еар

№ 55.

ANUL III.

Сивіш 13. Іюліе 1855.

не о жметате де анъ 3. ф. л. 30 кр. — Пентрз челеалте пьрці але Трансільваніі ші пентрз провинціле дін Монархіе не знъ анъ 8 ф. л. еар не о жметате де анъ 4 ф. л. — Інсерате се пьтескь кз 4 кр. шьрзл кз слове мьш. Пентрз прінч. ші цери стрьіне не знъ анъ 12 ф. л. не 1/2 анъ 6 ф. л. м. к.

Депеше телеграфіче.

* Варшова 17 Іюліе. к. п. Принцл Горшакоф ворбешо дитро депешъ че са експедиџ дн 14 ла зп чеас дзпъ амеазі: Дн Сѣбастиопол нѣмѣк поџ. Фокзл днпресхьторіор а ретас тоале. Дн Валеа Бойдор фаче връжташл рекогніціі неднсемпате. Дн челеалте пьнкьтсрз але пенінсхлеі днкъ нз са днтъмплат нѣмѣк днсемпате.

* Лондон 16 Іюліе. Лордзл Рѣсел мотівънд ресігнаціа са, днкредінгеазъ къ ел есте конвінс деспре лѣмса ресвоізлзі. Адвертисерзл зиче къ дзка де Камберідрге ва фі командантл леріоанелор стрьіне дн Крим. Постл лзі Рѣсел ва ретънеа пъпъ ла дебате ле маі де апроане неднделніт.

* Паріс 19 Іюліе. Мониторзл адзче о депешъ а генералзлзі Пелісіер дн 16 кз жртъторіал кзпріне: Днзъдар а черкат връжташл де маі тълте зіле а дннедека лзкрзріле поастре асвпра арінеі стълціі пайнтеа тзрлзлзі Малакоф. Дн поантеа трекутъ а черкат съ не адзкъ ла ретрацере, днсъ дівісіа днтъ а корпзлзі ал доілеа а респіне не рзшї дзпъ че не аџ атакат де треі орі.

X.

Къцетърі.

Дн історіа лѣмбеі франзеze доі оаменї ар пзтеа съ не слзжеаскъ ромънілор де повъдзїре ші де компараціе віе а лзптеї днтре нео-галіматіо-латіні, ші чеї че кредџ къ нїчі історіа неамзлзі, нїчі радїкалізмзл, нїчі жздеката дреантъ нз не поате дндемна а стръмзта темеліа лѣмбеі че с'аџ пъскзт кз неамзл. Аргъменте латінеші нз доведескџ нѣмїка дн контра резонзлзі ромънеск. Ехронере, Ехpositio, Ехpositionis нз доведескџ, къ ромънії карїі аџ спзнере сжнт даторї а зиче спзсчїзне маї віне декът експозїціе саџ експозїціе декът експозїцізне; доведескџ нз маї о ехзоніе, че есте маї пресхс декът зрекїле граматїкале, о ехзоніе аплїкатъ де чел днтъш Молдо-ромън, ла кзвіоте лзате дн лѣмбі стрьіне, ехзоніе сфіндітъ прінскріерї че аџ зп веак де траїх; требзїе а фї зп че маї сѣс декът регзлеле, дн ачел днстїнкът де цїе декът лоцїка авлатівзлзі саџ а алтїі мод.

Ачестї доі оаменї вестїціі прін черкзріле лор, зпзл кз ідеї, кз фок, інімъ ші талант, ал доїле кз жздеката дреантъ нз маї ші коншїнца патзрей лѣмбеі, сжнт Ronsard ші Malherbe; нїчі зпзл нїчі алтл нз аџ іскодїт сістеме, нїчі зпзл нз аџ креат граматїчі, дар амъндої аџ днтревінгат матерїа че авеаџ сѣвт тълъ дзпъ ідееа чеї днпїнеа; пзблїкзл ші постерїтатеа аџ мерс, нз дзпъ теорїї фантастїче де ші спріжїніте де талант, дар аџ мерс дзпъ чела кареле респзндеа ла коншїнца днтрегзлзі неам.

Ромънії днкъ нз аџ лзат віне сама че аџ врџт съ зікъ, кънд аџ вестїт ші дескоперїт къ Ардеалзл дн веакзл трекутъ аџ рестазрат лѣмба; проповедзїреа ачеста невоїешо о респїкаре ші о тълтчїре. Чїне зиче рестазрат нз зиче креат; рестазрат, се днцелече а се днтокмі зп лзкръ че аџ фост, саџ а се днтларче ла прїнчїпїле немзрїтоаре. Каре оаре ераџ прїнчїпїле немзрїтоаре але ромънілор аменїнгате де неїре, каре аџ презїт не арделенї? Ера лѣмба ромънеаскъ, че днн зі дн зі гречїстзл ші славонїстзл о днфъшора дн прежїтоареа тордеї; гречїстзл ші славонїстзл тълка лѣмба хронїкарїлор, лѣмба ромънъ претзтїнденеа, лѣмба ізвїтъ а лзі Klein, а лзі Шїнкаї ші а лзі Петрз Маїор. Дакъ Ардеалзл зрџа а фї модераторзл неолоцїстзлзі поџ кзп аџ днчепзт кз веакзл, деакъ комбътеа аплекзріле кьтръ стрьїніст орі дн котро

венїа, фъръ а днтродзче алт стрейніст, ші днкъ зп стрьїніст радїкал, Ардеалзл ар мерїта де а фї капзл лѣмбеі, ареопазл лїтератзрей; дакъ Ардеалзл ар фї авџт віацъ ші мїшкаре дн лзте ва пзтеа днкъ съ днтпзїе ші о лѣмбъ. Гъндїм днсъ къ лѣмба аколо дшї аре темелїа знде аџ трьїт маї слобод неамзл, знде лѣмба аџ прїнс рѣдчїні дн лецї, дн інстїтзції, дн історїе, дн монзментеле скрісе, дн мїшкареа зілнїкъ, дн сѣфлареа овшеаскъ, дн обїчеїсріл сале, ші аџ ажзнс а продзче такар комедїоаре. Съ дндрепътм дар проповедзїреа, ші съ спзпем адеврзл че'л авет тоді дн мїнте, къ прїнчїпателе аџ скъпат Ромъніа. Кънд рестазаціа днчепз, адекъ реакціа дн контра рѣтзчїрілор стрьїне, немзрїторїї арделенї че дескїдџ рестазаціа, авеаџ окїї, нз ла тзр-та пъкъжїтъ де Самї, де Зпгзрі, ші де Стрвї, дар ла чеї ромънії дела поалеле Карпацілор че ста дн пїчіоаре кз стеагзл ші сабіа Ромъніеї дн тълъ; ачеї ромънії карїї аџ фъкзт традиціа ромънеаскъ, ревандікатъ де веакзл ал 18-леа, ші аџ прелзпїт'о пъпъ дн зілеле поастре, дънд време ші арделенїлор а се трезі, а се кзпоаще ші а адзче спріжїнзл лор фърдеск. Проповедзїреа рестазаціеї ачестїї аџ адеменїт тълът тїнерїме а креде къ Ромъніа днчепе кз граматїчіле, де каре с'аџ ворбїт фъръ а се пьтрзнде де історїе, кз маї тълът фервїндеалъ декът кзмпъпъ, елевї че кзпоскџ нз маї слава сколеї, чеаркъ а дндемна не Ромъні а зіта лѣмба чеа де 1700 ані. Зп жзрнал кз тітлзл фзжтос дн Nr. 22 пзблїкъ сѣвт кзвжнт де лѣмбъ зп панедерїк а сістемелор лѣмбістїче; жзрналзл ачеста е преа дедат кз політїка ка съ се поатъ серїос окзпа де спекзлзції фїлософїче ші лѣмбістїче; дар нзтем спзне четїторїлор Патріеї къ чїне зиче: сістемъ, зиче: пресзпзнере, нз темейх; тоате сістемеле дшї ашазъ о ідее вжпъ саџ реа дела каре порнескџ, дар нз сжнт адеврзсрі неконтестате. Нз дензмїреа де реакціонарі поате тълхні не Ромънії, дар грешелеле че днне-стрїдеазъ ачел панедерїк. Зпа, грешала есте къ днчепе неамзл кз скоалеле Ардеалзлзі, ші нз кз скоала лѣмбеі хрісоавелор, лѣмба пзблїкъ; кз скоала лѣмбеі кптічілор попзларе, лѣмба інімеї неамзлзі; кз скоала лѣмбеї традзкьторїлор кьрцілор вісерїчеші, лѣмба кредїнгеї; кз скоала лѣмбеї хронїкарїлор, лѣмба історїеї, каре скоале дшї даџ тълъа дн веак дн веак, пълъ ла скоала арделе-неаскъ де астззі, че нз сеамъпъ нїчі кз зпа, ші нз се леагъ дн нїмїкъ кз традиціїле скрісе ші орале. Ал доїлеа, грешала есте де а проповѣдзї къ лѣмбіле се реформеазъ, кънд днн потрїв лѣмбіло се формеазъ зі не зі. А треїа патъ есте акрімонїа кьтръ „непорочїції хрїпїці кз лїтератзрі стрьїне, че нз сжнт нїчі вжпї стрьїні нїчі вжпї ромъні.“ Кзпоащем днсъ о епокъ знде маї къ ромънії гъсїсеръ форма чеа вжпъ а лѣмбеї, о епокъ дн каре інтелїпїнга претзтїндене ера дешептатъ, дн каре днн тоате пьрціле ші днтр'о зпїре де глас, де спор ші де цел, ачел ал націоналітѣдеї, се да ла лзміпъ нзмероасе жзрналє ші пзблїкації, дн каре аџ ешїт ла івеалъ колекції історїче ка Летописїделє, с'аџ адзпат кзпте-челе попорале, etc, etc. Ачестъ епокъ аџ фост не ла 1840; ші ачеї че ераџ дн капзл ачестеї мїшкзрі інтелектзале ераџ токмаї де ачеї ромънії, рѣгчїці де стрьїні, прекутъ дї калїфікъ Неофїтл днн Патріе! Дн лїтератзра адеврзратъ нз се зиче: скріедї ка съ дн-взъдът ші пої кзп се скріе; дар фїекаре скріе, ші крітїка аледе. Ар фї фост таре непорочїре пентрз Ромъніа съ се фї днлзсміт тоате ініміле дн кьрціле латїнеші; ар фї креззт тоді Ромънії къ Ромъніа днчепе кз скоалеле днн Блаж, кзп зиче тїпзрзл неофїт, ші дн лок де о днтлзїре де ідеї, де о дешептаре а дзхзлзі ам а-

всѣ о окіре мѣрніти, зн дѣх мікшорат ші о дѣхлѣре де педанці. Дела чіне аѣ дѣвѣдат а скріе Данте? Нічі Rabelais нічі Malherbe, нічі Pascal нѣ аѣ черѣт мѣшріі (modele), дар еі аваѣ талант ші... жѣдекатъ.

Ар требѣ історіа критікѣ а лімбей де ла формареа неамѣлѣі ромѣн, спре а пѣтеа редѣче ла дрепте пропорціі пропѣведѣіреа де рестаѣраціе арделенеаскѣ. Пе адіверіеа сколелор модерне ші а неофіцііор іѣдї де ші нѣ іскѣсїдї, ромѣнїі нѣ потѣ пѣне темейѣ Чіне маї мѣлт декѣт ромѣнїі сѣнт плекадї а слѣві оаменїі лор, че се днделетніческѣ кѣ лѣкрѣрі але обѣїей? Каре неам алѣт слѣвѣше, фѣрѣ алеѣере ші критікѣ, орї—че пѣте де аї сїї че пѣтеше дн історіе, дн літератѣрѣ саѣ дн фѣнкціі чївіле ші реліціоасе? Дакѣ де пїлдѣ дн трѣиторїі де асѣзї сѣнт оаменїі вреднічі, де талант, де інімѣ ші де жїздекатѣ, карїі кѣ дрепѣт сѣнт преѣзїдї, кѣдї алдїі трѣіескѣ пѣмаї дїн фала ромѣнѣлї, іар нѣ де мерїтеле лор? Дакѣ сѣнт оаменїі, кѣ окіі дескїші ші днїнтадї песте орїзонѣл мік ал знеї граматїчі ші ал знеї сколі, кѣдї алдїі трѣіескѣ де прїетенїа мѣгѣлітоаре а зпор мічі педанціі редакторї де жѣрналѣ, редакторї ші дісчїплї змїлідї че факѣ дїн о сістемѣ о догмѣ, ші дїн пропагаторїі догмей нїде фетїчі літератїі ші політїчі? Дн змїлінда лор, еї аменїндѣ де зрїа фокѣлї реакціонар не некредїноші; критїка се кїамѣ батжокѣрѣ, ші черѣ конферїнде матѣре деспре лімбѣ; нѣ потѣ лѣа амінте кѣ лѣтеа е сѣтѣлѣ де конферїнде ші кѣ dekadında лімбілор, а артелор аѣ днчепѣт кѣнд с'аѣ рѣдікат сістеме, граматїанї ші реторї, че аѣ сѣтрїніт ші іскодїт педантїзмѣріле фелїзрїте, де аѣ рѣтѣчіт кѣдетѣл ші пїздеката дреапѣт а неамѣрїлор. Деакѣ сістемеле сѣнт реле, ші консекзїнцеле рїдікѣле, требѣіе оаре неамѣл оребѣше сѣ ле зрїтезе, пенѣрѣ кѣ дої треї саѣ о міе де оаменїі шїаѣ жѣрфїт віада лор а продѣче ачеле сістеме? Кѣнѣтм оаменїі, дї преѣзїм пенѣрѣ гѣндѣл зѣн, ші kredem кѣ кѣ кѣт сѣнт маї де інімѣ ромѣнїі, кѣ атѣта маї мѣлт се вор пѣне ла мѣнкѣ де існоавѣ: errare humanum est.

Критїка нѣ аре времеа респїка мѣрїмеа рестаѣраціей дїн веакѣл треѣт, дар поате дн треакѣт днѣреїреа фантеле ші датеде традиціей ромѣнѣшї. Гѣсім днѣр'ѣн жѣрнал адѣчереа амінте а адѣнѣрей дела Блаж, зїоа чеа маре де 15 Маїѣ 1848, сѣрѣватѣ де прївеїї дїн прїнчїпате ла Парїс ла 15 Маїѣ 1851, дн каре сѣрѣаре се днкінаѣ кѣ ентѣсіасм днїнтаеа фрацілор арделенї карїі нѣ аѣ прїїміт декорѣдїі Рѣсещї ші зїчеаѣ: *) „Ардеалѣ естѣ матка Ромѣнїей; дн мѣнѣдїі сїї требѣіе сѣ пѣнем алѣареде патріей поастре. Маї мѣлт „де орї каре, арделенїі сѣнт аташадї ла пѣмѣнтѣл лор; еї кѣ апевоїе перегрїнеазѣ: ізѣескѣ ка оаселе лор сѣ се odixneascѣ дн пѣмѣнтѣл пѣрїнчїлор лор, ші ачѣаста ле дѣ о маре віртѣте де ресїстїнѣ; еї кѣнд се рѣдікарѣ ші ешїрѣ дїн кѣїзѣріле лор, треѣкрѣ мѣнѣдїі ші формарѣ цемїнінїле прїнчїпате... Сѣ нѣ не дндоїм, ші „ла пої дн прїнчїпате сїмтїментѣл націонал естѣ дн адѣнкѣл інімілор, „тот аша де днрѣдѣчїнат кѣ дн Ардеал. Ідеаа знїтѣдїі ромѣнѣ, днпїнаїте де а фї проповедѣїтѣ де скріїторїі ромѣнїі аї веакѣлї ачѣстїі „де дешепѣаре, аѣ фост дн ініма кѣпїтенїлор ші а Домпїлор вітежї „ші дн неовосїта мѣнкѣ ші сѣрѣдїнѣ а цѣранѣлї. Дїн днчепѣтѣл „деосеїрей ші ал десѣтрїрей дн провінцїі, Ромѣнїі пострі кѣзѣтарѣ „тот де одатѣ де а лѣдї ші днїнде спре рїпїле Дѣнѣрїі кѣтрѣ Маїреа де о парѣ, ші де алѣа де а нѣ се деслїні ші а се днстрїна „де кѣїзѣріле, де локѣріле лор де днгѣїа окѣпаре. Аша мїшкарѣа „літерарѣ венї тѣрзїѣ дн зрїта атѣтор сѣрѣдїдї ероїче фѣкѣте дн „цѣара ромѣнѣаскѣ ші Молдова пенѣрѣ некѣрѣареа традицінїлор „історїе. Аша днпїнаїте де пѣрїнтеле Петрѣ дн Ардеал, Логоѣтѣл Мірон дн Молдова прївѣше не Ромѣнїі тодї де ла олатѣ ка „о сїнгѣрѣ фамїліе; ші маї днпїнаїте де еї Міхаї Водѣ вітеазѣл воеше „сѣ знеаскѣ не Ромѣнїі днѣтр'ѣн сїнгѣр стат; маї днпїнаїте де Міхаї „кіар, Петрѣ Рарешї, бастард ал Марѣлї Стефан, рекламѣ мошїа „пѣрїндеаскѣ дн Ардеал. Шї де не—ам аѣнда маї днпїнаїте дн „історїе спре а кѣта сїмтїментеле де фрѣдїе ромѣнѣ, ам ведеа кѣ „Іоанїдїѣ череа дела Папа коронѣ пенѣрѣ ел ші зрїташїі лї, днпїтемеїат пѣмаї не тітѣл де ромѣн. Днѣтр'ѣн кѣзѣлт кѣ кѣт вом „деслѣчї маї віне шїрѣл фантеле ромѣнѣшї дела днчепѣт, кѣ атѣта маї таре не вом днкрѣдїнда кѣ аї пошрї с'аѣ лѣтат пенѣрѣ „ідеїа знїтѣдїі маї днпїнаїте, кіар де а фї сѣнгѣра ідеїе фекондѣ ші „адѣвѣрат сѣлїмѣ дн літератѣрѣ.“

*) Bezi Junimea Romane N. 2. Paris Iunie 1851.

Осташїі марї аї Молдовеї ші аї цѣрей Ромѣнѣшї днчѣаркѣ знїтатеа політїкѣ прїн пѣтере, попорѣл прїн сѣпетѣл зѣчїзмѣлї че ресѣате песте кодрї ші песте деалѣрї; хронїкарїі, сѣлїнїі літератѣрей, адїдѣ знїтатеа моралѣ, прїн адѣчереа амінте а легѣтѣрей лімбей ші а сѣнцелѣї, ші знїі domnї прїн скоале днфлорїте дескїсе тот неамѣлї. Знїтатеа ші традиціа дн Ардеал се десѣлѣескѣ прїн дѣрѣеа лї Шїнкаї, а лї Клеїн, а лї Петрѣ Маїор; днкоѣтро ші кѣнд дшї днѣторкѣ Ромѣнїі окіі ші гѣндѣл лор, даѣ де прїнчїпате, чѣнѣтрѣл віеѣей неамѣлї. Дн задар ар вреа фраціі арделенї сѣ респїнгѣ інфлїнда векеї ші позѣ а прїнчїчателор. Есїстїнда політїкѣ а цѣрїлор кѣт де мікѣ естѣ саѣ аѣ фост, ера ші естѣ зн пѣпкт сѣрѣлѣчїтор; ші ініміле Ромѣнїлор нѣ пѣтеаѣ фї аїзѣреа; де ачѣеа дѣпѣ аспїраціїле політїче аѣ венїт інфлїнда ідеїлор ші а чївілісаціей. Веакѣл ал 18-леа, фїїнд зн тїмѣ де dekadında пенѣрѣ прїнчїпате, Марїі арделенї че шїеаѣ Молдова ші Валахїа маї віне де кѣт Банатѣл ші Ардеалѣ опѣнѣ сѣрїнізмѣлї івїт сѣвт форма грѣчеаскѣ, скріїріле лор скрісе кѣ папа пїкатѣ а хронїкарїлор ші а традѣкѣторїлор. Асѣзї кѣнд прїнчїпателе трѣіескѣ дн шїрѣл ідеїлор франѣзе, асѣзї кѣнд лімба змѣлѣ шовїїнд днѣре мѣлѣте сістеме, асѣзї кѣнд форма векеї а сїлѣлї естѣ зїтатѣ ші рѣтѣчітѣ фѣрѣ днѣоарѣере, іар форма позѣ ромѣнѣл днѣскріїторїі нѣ аѣ нїмерїт'о, тогѣшї скоала арделенѣ нѣ аре пѣтере де а трѣї нїчі де традиціїле рестаѣраціей нїчі де віеада еї днсамї. Сѣв сістемеле латїне прїн каре скїмѣлѣ лімба, нѣ поате мїстї сїлѣл франѣозїт ал прїнчїпателор; деосеїреа естѣ кѣ Бѣкѣрѣшенїі пѣдїн, Іашенїі маї мѣлт дшї адапѣ інспїраціа ла віцїле віей але неамѣлї, кавѣт ашї аскѣнде сѣрїнізмѣл такар сѣвт кѣвїнте ромѣнѣ саѣ днвекеїте дѣ ромѣнїе, не кѣнд арделенїі сѣрачї ка ші цѣранїі де сїлѣл лімбей, чѣаркѣ ашї аскѣнде сѣрѣчїа кѣ мітологіа ші кѣвїнте латїнісате. Мѣлїі Ronsard авем, дар Malherbїі днѣтрѣзїе а сосї. —Штїм кѣ гѣндѣл аѣ фост зѣн, штїм дн Бѣкѣрѣшї, дн Іашї ші дн Блаж кѣ оаменїі че аѣ порнїт не калеа латїнїрей аѣ фост ші сѣнт пѣтрѣншї де мїзѣреа неамѣлї пострѣ, де віїторїл че не естѣ пастрат; штїм кѣ дїн еї мѣлї ар мѣрї ші мѣлї аѣ сѣфѣрїт пенѣрѣ мѣрїреа ші мѣртѣрїсіреа Ромѣнїей, штїм днѣкѣ ші ведем, кѣ орї кѣнд скріїторїі вор а пѣтрѣнде ла інімѣ, ла азѣл ші ла вѣзѣтѣл Ромѣнѣлї, зїтѣ сістемеле. Рѣл естѣ кѣ не лѣнгѣ даскалї позѣдїлор карїі аѣ кѣмпѣнѣ дн аплїкаціа сістемелор, вінѣ зчѣнїчїі карїі дшї пѣнѣ сїлїнда ші фала песокотїтѣ ші нештїзїтоаре а днѣрѣче не даскалї. Да ла гѣндѣл рестаѣраторїлор де а днѣтемеїа граматїка Ромѣнѣ ам венїт ла граматїка латїнѣ, де ла гѣндѣл де а сѣтрїні кѣвїнтеле де естракціе сѣрїнѣ ам аїзїне а скїмѣла тот глосарѣл. Езаѣераціїле сколелор комѣатем, нѣ скоалеле, нѣ мѣпка, нѣ днмѣзпѣтѣдїреа. Сѣнт о сеамѣ де оаменїі карїі се спрїжїнѣ не скріїторїі векеї спре а зїдї темелїа сістемелор есклѣсїве; дар, дакѣ де пїлдѣ, естѣ карте дн ізне, сѣнт алѣе кѣрѣї тот де о векеїме, че сѣнѣ алмїнѣтереа; нїчі зпа нїчі алтеле нѣ dovıdeskѣ нїмікѣ, де нѣ кѣ лімбіле аѣ регѣле ші есчѣпдїі, кѣ нїмікѣ дн лѣме нѣ естѣ поѣ, ші с'аѣ афлат вісѣрї ші черкѣрї лімбістїче ромѣнѣшї ші дн веакѣл ал 17-леа. Шї пої ам вреа сѣ кѣлдім о сістемѣ де лімбѣ, дар де знде сѣ порнїм? — Де ла Траїан днѣпѣратѣл кѣм зїче „Патрїа“ дн N. 26, де маї сѣс, саѣ де ла Хронїкарї? Кареї лімба неамѣлї Ромѣн? Лімба лї Чїчерон ші а лї Траїан, саѣ лімба солдацілор лї Траїан?..

Пѣнѣ че Патрїа ва деслѣга пѣзлїкѣлї ромѣн ачѣастѣ кѣвестїе, сокотїм кѣ сістемеле нѣ аѣ темелїе, пенѣрѣ кѣ рѣзѣлатѣрїле нѣ сѣнт дн армонїе кѣ неамѣл; ші рѣмѣнем дн днкрѣдѣреа кѣ лімба ромѣнѣ е о лімбѣ деосеїтѣ акѣм, ші аѣ фост осѣбїтѣ пѣрѣрѣса де лімба латїнѣ, кѣ кѣвїнтеле еї с'аѣ формат ші се фортѣазѣ дѣпѣ регѣле днѣкѣ некѣпоскѣте, че дшї аѣ лоціка дн історїа поастрѣ.

A. P.

Monarhia Aŝtriacă. Transilvania.

Сїбіїѣ 11 Ізліе. Дн сѣпѣтѣмѣна треѣтѣ са цїнѣт дн тот де кѣрѣл еї ексамѣнеле семестрале дн Інстїтѣтѣл педагогїко—теологїк діеchezan де аїчеа чеа маї таре парѣ сѣвт прѣшѣдѣреа Ексѣленцїей сале D. Епїскоп Барон де Шагѣна, дн фїїнда де фадѣ а DD. Протопопї ші асѣсорї консїсторїалї че се афлаѣ аїчеа, а маї мѣлѣ

тор ампліації ш. а. Привид ла тхлїмеа обїектелор де днвдт-
търъ, каре требзе съ се предеа дн време де дої ані дн кърсъл
теологїк, шї дн време де зп ані дн кърсъл педагогїк дн о пар-
те, еаръ дн алта ла деосебітеле днсшїрі але елевілор, карїї се
адзпаръ ла ачесте інстїтуте маї тхлї саї маї пзїпїн прегїтїдї, шї
ла лїпселе, кз каре авъръ чеї маї тхлї а се лзпта дн прїчина съ-
рїчії, не ведем дн пзсечїзне плзкзтъ а адеверї, кз респзспкрї-
ле лор днтръ тот аї фост дндестлїтоаре, шї кз атът DD. Про-
фесорї шї аї дат о остенеалъ непрецетатъ днтръ прегїтїреа аче-
стор тїнерї спре кіетареа лор чеа дналтъ шї тхлї днсшїнатъ, кзт
шї тїнерїї пїтрзпшї де даторїнцелє челе сїпїте ла каре се прегї-
тескї, шї аї пзс тоатъ сїргїнцїа, ка съ ажзпгъ ачєаста кіетаре
кзт се ва потеа маї ковїршїт. Авем днсшї шї чеа маї віє пїдежде
кз інстїтутлї ачєаста прекїт саї днїїпдїат де зшор сїбт днгрїжіреа
взпзлї сїз меченат, шї патрон, пре атїта ва шї днфлорї дн скзрт
тїпн тот сїбт днгрїжіреа шї прївїгіареа ачєаста спре клїтїварєа
шї днпїнтареа попорзлї пострї, спре фолослї сїпїтеї поастрє бї-
серїчі шї спре лззда лї Dzmnezeș. Ері ла 9 чеаскрї dїmїneaua се
дїпз сїпїта лїтзргїє де DD. Професорї де теологїє П. Протопоп
ал Сївїїлї Іоан Ханїа шї П. Парох ал Решїнарїлор шї асесор
консїсторїал Сава Поповїч кз кзвенїтъ евлавїє шї саї чїтїт шї
рїгїчїзнеле де тхлїдїтїт пентрї порокоаса сївїршїре а анзлї
ачест сколастїк. — Чеї че аї сївїршїт даръ кзрсъл днвдтїтрї-
лор сале, шї сїпїт кіетамї сї іа дарл тїпїнеї преодїмеї, сї шї а-
дїкз аїпїте де челе че аї азїт дн декзрсъл стїдіелор сале дела
DD. Професорї; шї де сїатїрїє челе фрїмоасє шї тїпїтїтоаре але
Архїєрєзлї сїз, шї сї пїшеаскъ не калеа чеа греа днсшї тот о-
датъ фоартє фрїмоасъ, карєа ле аї рїндїтїо Dzmnezeș, кз дн-
крєдєре дн ажзторлї лї, шї кз тхлїдїтїре, кзтре чеї че іаї прє-
гїтїт спре еа. Педагогїї сї шї адїкз аїпїте кз лор лї се днкрє-
де авзїа чеа маї таре а оатенїлор адекъ копїї, лор зїк се даї
ачестїа спре повїдїре кзтре кзлїтїрї шї фєрїчіре. Еї аї даръ
не ачестїа сї і кзлїтїеазлї шї днведє асфєлїз кзт се адїкз пїрїп-
дїлор чеа маї плзкзтъ вкзрїє. Съ пз се спєрїє де лєфї мїчі, кзчї
кіетареа лор єсте таре, шї вор аїла дн трїпса шї тхлїтъ тїп-
гїєре дн сїзлетлї лор. Апої вїнд Dzmnezeș шї ачєсте се вор
днвзпї. Чеї че пз аї сївїршїт шї аї днкз сї се адїне ла ачєсте
інстїтутє тїпїтїтоаре, сї се сїргїзїаскз ка дзпъ репаослї че лзї
довїндїт дн времеа вакандїєї не а каса, сї вїпъ днтрїдї дн пз-
терї, шї сї днчєанъ де пої шї кз потерї поїз а се прегїтї пентрї
кіетареа лор чеа сїпїтъ, шї атїта де імпортантъ.

Днпїмпларї де зї.

Дн актеле карє се днпїртїшескї маї департе деспрє конфе-
рїнцелє дела Вієна зїче Лордлї Рїсел кзтре Кларєndon, кзткз дн
10 Апрїліє к. н. а мерє Dpsin de'l Xsic, Баронлї Бзркєнєї шї лор-
длї Вєстморєланд ла D. Міністръ Бзол шї Прокеш, зндє D. Міні-
стръ Бзол декларъ кз таре форталїтатє, кзт кз ел лє ва деско-
пєрї політїка Австрїєї асїпра пзпкзлї ал трєїлеа, ел зїче кз лї
ї се парє, кзт кз планлї де пєзтралїсарє а D. Dpsin de'l Xsic шї
Бзркєнєї дзпъ о черчетаре маї де апроанє ар корєспзндє кз тот
скопзлї, шї кз еар пїреа вїне деакъ сар прїмї. Ел днсшї пз арє
пїдежде кз Рїсїа карє прїп ел ар фї дескарматъ дн тареа неагръ,
дл ва прїмї, кзчї асфєлїз Тзрїа ар рєтїпєа дн Босфор саї не
тоатъ днпїмпларєа дн тареа медїтеранєє арматъ. Лї еар пїреа
вїне, деакъ Рїсїа сар днвої сї шї рєстрїпгъ потерїє днсшї кз прї-
вїре ла днпїдїнцелє че лє а фїкзт Рїсїа дн прївїнцїа пзпкзлї дн-
тїї, шї ал доїлеа, шї че ва фачє дн прївїнцїа пзпкзлї ал патрї-
леа Австрїа пз сїт гата сї атачє не Рїсїа кз рєсвоїї, деакъ еа
пз ар фї аплекатъ ашї рєстрїпцє потерїє дн тареа неагръ, кзчї
еа пентрї доє лзптрїї маї тхлї саї маї пзїпїн пз се ва словозї дн
врїжтїшїї.

Domnїл Міністръ де фїнанцє баронлї де Брїк дншї пїне тоатъ
остєнеала ка сї адїкз кзрсъл ванїлор дн валорлї дрєпт.

Флотєлє аїатє пїпїтєа Кронстатлї сє днделєтнїчєскї кз пзш-
карєа ла сєтп, днсшї сєтпїл пз сїпїт фортїрєцєлє рїсєшїї, чї кз-
тє о топъ спартї.

Днтрє Монтєнєгрїнї шї тзрчї еаршїї а фост о пзїпїкз дн-
кїєрєрє.

Дн Рзпчїкз а фост дн 25 Ізніє зп кравал днтрє солдадїї
францозєшїї дела офїчілї телеграфїк шї днтрє пїмїдїї єнглєзєшїї.

Дзпъ Times ар фї фост 40,000 рзшї дн порнєалъ спре валєа
Baidar.

Цєнераллї Тодтлєбєн днкз пїтїмєшє де ранєлє сале, дар се
афлї маї вїне, шї кондзчє лзкрлї ка шї маї пїпїтє.

Файмослї Шамїл сє фїє днтръ адевр торт, шї францозїї
врєаї сї шїє кз лзї оторт оатєнїї лї пентрї кз а авзт аплекарє
кзтре рзшї.

Стїпїпїрєа тзрчєаскъ а дат днвоїрєа сї се клїдеаскъ лїнїї
де телеграфїрї дела Dardanelє пїпъ ла Alexandria.

Дн кзпїл рєсвоїїлї.

Дзпъ газєта мїлітаръ пз се адеверєшє шїрєа деспрє тоартєа
адмїраллї Nakimof, рїпїрєа днсшї а цєнераллї Тодтлєбєн пз а
фост аша де пєдїсєтпнатъ прекїт се пїрєа шї кзшїпъ днгрїжірє.
Мєрїтєлє ачєстїї цєнерал, шї цїнерєа Сєбастополлї сїпїт кзпо-
скзтє, а лї де шї пзмаї момєнтанъ абсєпцїє, єстє пентрї апїрї-
торї о днсєтпнатъ пазбъ. Ла Дзпїрє лїпгъ Сїлістрїа дн кзартї-
рлї де кзпєтєнїє алїї Ісмаїл паша, се веде о мїшкарє маї таре.
Кєл-Хасан паша са пзс дн мїшкарє кзтре Мзїп шї Хасан паша
кзтре Хзрсєа. Трзпєлє аїатє дн Бзлгарїа сє днтрєскъ прїп а-
ліадїї лор, шї трзпєлє францозєшїї карє саї днбаркат дн 29 Ізніє
ла Марсіліа аї кзпїтат порзїкз сї дескалєчє ла Варна. Прекїт
се вїдї сєтпєлє поатє кз цїпзтлї Дзпїрїї еаршїї се ва фачє тєа-
трлї рєсвоїїлї. Апої дакъ демонстрадїа, че аї врїт аїадїї сї о
днтрєпїндъ дн анзлї трєкзт, сар днчєрка акзта, вїне днтрєварєа,
карє обїєкт ар ста аша апроанє, ка сї факъ не рзшї прїп ачєаста
дївєрсїє днгрїжідїї, шї кзт ар ста кз хрєпа трзпєлор дн ачєєа про-
вїнцїє, ка сї пз момєнт шї де алтє днпїрєдїзрїрї мїлітарє. —
Дн Odessa сє скрїє кз Карєл ар фї кззїт дн тїпна рзшїлор фїръ
днпротївїрє. Цєнераллї Каваловскї карє арє сїбт komanda са а-
вантгарда, сє аїла не дрїт спре Ерзєрзм, зндє єстє позїдїа чєп-
тралъ тзрчєаскъ. Прїпдлї Бєвзтоф карє арє сї акопєрє спатєлє
цєнераллї Мзрєаф, аї сосїт дн кзартїрлї де кзпєтєнїє ла Ес-
mїадсїн спре апзс де Ерїван. Цєнераллї Мзрєаф кзлїторєшє прїп
сєпдєакзрїлє окзпатє, а кзрор попорадїє крєшїнєаскъ predomni-
тоаре, сє грїбєшє а депїнє жзрїтїпїтлї де сїпїнєрє. Операдїє-
лє рзшїлор асїпра Ерзєрзмлї, деакъ сїпїт а сє фачє кз сєрїосї-
татє, пз пот грєшї кз лзкрєрєа лор асїпра Констатїнополлї, шї
асїпра пєпїпсїлєї Тазрїєї, днсшї пої пз врєм сї лзїдїт зїоа пз-
пъ пз сє фачє сєара. — Дзпъ поїа че а сосїт дн Левантъ ар фї
Карєл днкзпїзїрат де 36,000 рзшї, не карїї дї komandъ цєнерал-
лї Мзрєаф, патрїлїє че сїпїт трїмїсє де ел аї ажїпє пїпъ 20 де
чеаскрї апроанє де Ерзєрзм шї сїпїт не дрїт кзтре Асанкалє.
Гарпїсєана Ерзєрзмлї а фост пзмаї де 2,000 фєчіорї. Паша дела
Транєзїпт а словозїт тодї арїстандїї кз пзїпїн деосєвїрє, ка сї і дн-
днтрєвзїпдєає дн рєсвоїї. Прїп Марсіліа аї венїт дн Констатї-
нопол зрїтїтоарєлє депєшє дн 23 Ізніє дн карє чеа дїпїтїї зїчє
кз єрзшї сї сє трїмїдъ 15,000 трзпє ла Карє, шї єрє ворєа ка сї
сє кієтє дндєрїпт трзпєлє тзрчєшїї че стаї аколє сїбт komanda
єнглєзєаскъ, ка сї сє фортєає дн єлє Kadri ал контїпєнтлї
че єстє де а сє трїмїтє ла Карє. Сє ворєєа шї деспрє днпїпїнцї-
рєа де доє рєїмєнтзрї чєркєсіанє. Пїпъ ла 8 Ізліє окзпасєръ
рзшїї дрїтлї чєл таре спре Карє. Чєєалалтъ депєшї зїчє кз а-
прошєлє аїадїлор саї апропїат таре де тзрїлї Малакоф, рзшїї дн-
сшї днпїлїдєаї батєрїєлє шї зпїлєаї шїрїтїрєлє днтрїтїрїлор лор.
Вєдєтєлє ла Чернаїа аї днпїпїнцїат о деосєбіт мїшкарє дн корзї
де обсєрвадїє а прїпдлї Горшакєф. Дн 7 Ізніє аї контїпзат рз-
шїї мїшкарєа са лїпгъ Карє спре а днкзпїзїра чєтатєа. Еї авєаї
27,000 інфантерїє, 5,000 каї кз 70 тзпїрї. Тзрчїї днсшї дї а-
шєпїтаї вїне днгрїжідїї, кзчї аї порзїкз сї сє цїпъ кзт вор потєа
маї таре, апої сї сє трагъ ла Ерзєрзм; Цєнераллї тзрчєск чєрєа
днсшї ажзтор. — Атаклї обїшєск чє єрє сї сє факъ асїпра Сєба-
стополлї акзшї дн 27 Ізніє, акзшї дн 3 саї 6 Ізліє сє веде кз
а фост пзмаї пїшє ворєє гоалє, кзчї аїадїї пїтїмєскъ атїт де та-
рє де апїсарєа врємєї, днкзт єї пз потї пїпє нїчї о сїлїпдъ маї
таре, шї лзкрїрїлє де пїпїт чє лє фак асїпра тзрїлї Мала-
коф мєргї аша де днчєт де вор маї трєчє сїпїтїпїї пїпъ чє сє
вор потєа іспїрївї.

Дн С. Петєрсбзрг а єшїт о дїсєртадїє дн карє сє пєртрактєзлї
тємат: оарє кїдєава Сєбастополлї? шї дн карє сє ворєєшє кз хо-
тїрїрє кз дзпъ днчєркїрїлє че лєаї фїкзт пїпъ акзта аїадїї фї-
рї нїчї зп рєсїлат, кз ва кїдєа.

Ф о і л е т о н

Кънтече попорале але Ромънілор дін Молдавіа.

I.

Фрѣнзъ верде магеран,
 Фата лѣи Петре Шоїман
 Мѣл пе міне мѣ смінтеше,
 Шадесорі мѣ амѣше
 Къмі а да гѣрідъ дѣлче
 Кънд ла еа сеара м'оїѣ дѣче,
 Пе ла ресѣріт де лѣнъ,
 Фетеле кънд се адѣнъ,
 Се адѣнъ 'н шезътоаре
 Пѣл' ла ресѣріт де соаре.
 Ші і-ам дѣс де мѣлте орі,
 Спозреле мѣч де флорі,
 Ші смокіне ші алѣне
 Ші мере де челе вѣне,
 Дар еа тот мѣ амѣше
 Ші маї рѣѣ мѣ кінѣше!
 Ам сѣї даѣ инѣл мѣѣ,
 Шапої... вѣнѣї Дѣмнезеї!
 Дакъ ш'аша п'оїѣ пѣтеа
 Сѣплінеск дорінда мѣа
 М'оїѣ дѣче ла вадѣл стрѣнт,
 Кѣт коло, ла дѣрѣмѣл фѣрѣнт,
 К'ам азѣт дін вѣтрѣнї
 Ші дін кѣлѣторі стрѣні
 Кѣї о бавѣ вѣтрѣнікѣ
 Че дескѣнтъ дін ѣлчѣкѣ
 Кѣ апѣ де ла ісвор
 Ынде-аѣ кѣрс лакрімї де дор,
 Кѣ треї вѣргѣде де корн
 Ші кѣ ліліеї дін хорн.
 — Бѣна зїоа, мѣтѣшїкѣ.
 — Мѣлѣтескѣї, дѣргѣлїкѣ.
 — Еѣ, мѣтѣшѣ, ам венїт
 Де неказ шї де ѣрѣт,
 Кѣчї амар сѣнт фѣртекат
 Де-о фетїкѣ дін чел сат.
 Ш'ам азѣт дін вѣтрѣнї
 Ші дін кѣлѣторі стрѣні,
 Кѣ шїї вїне-а дескѣнта,
 Де фармечї а деслега.
 — Вїне-аї венїт, фѣтѣл мѣѣ,
 Кѣ мѣ пѣр пе Дѣмнезеї:
 Мѣлте шїї а дескѣнта,
 Шапа'н коѣ-а лѣкїега.
 Сѣ те дѣчї, вѣїете, дѣчї,
 Шї'нтр'о клїпѣ сѣ'мї адѣчї
 О гѣнѣ де фѣрат
 Ш'ѣн папѣк поѣ пѣшѣлат,
 Ынгїле дѣла мѣнѣ
 Ш'ѣн кѣрлїг дѣла фѣнтѣлѣ.
 — Ах! вѣд вїне, вѣтрѣнїкѣ,
 Кѣ тѣ, зеї! нѣ поїї нїмїкѣ
 Ка сѣ'мї алїні дорѣл мѣѣ,
 Сѣ мѣ скѣпї де кїнѣл гѣрѣ.

II.

Фрѣнзъ верде де чїкоаре,
 Кънд венї вара кѣ соаре
 Кѣтат'ам пѣдѣре деасѣ
 Ынде де нїмїк пѣ'мї пасѣ,
 Ш'ам кѣтат галѣні тѣїеї
 Сѣ'мї фак залѣ ла вѣїеї
 Мї пѣптарїѣ лѣи Мѣргѣлеї,

Ш'ам кѣтат галѣні кѣ флорї;
 Сѣ'мї фак рокї ла сѣрорї
 Ші венїш ла фѣрїорї,
 Дар гѣсїѣ пѣмаї рѣїеле
 Де'мї вѣрсѣѣ дѣрдеї одѣле,
 Ші салѣе мѣндѣелор мѣле...
 Авѣре-ар парте де еле!
 Бїстрїдо, апѣ де мѣнѣте,
 Бїстрїдо, шїроїѣ де фѣрѣте,
 Че те фѣкѣшї Дѣнѣре?
 Че те ѣмѣлашї тѣлѣре
 Де нѣ пот треѣе прїп тїне
 Кѣ вѣлтагѣл ла чїокїне?
 Сѣ маї іес коло пе валѣ
 Ші сѣ мѣ ашез лн калѣ
 Лн калѣа воїерїлор
 Шї'н дѣрѣмѣл потїрїлор.
 Де чїнчї зїле, фѣрїдоаре,
 Стаѣ пе мѣргѣл мѣѣ кѣларѣ,
 Тот кѣ мѣна пе пїстоале
 Ші кѣ окїї пе чеа валѣ.
 Мѣ тот зїт кїтарѣ лѣнѣгѣ,
 Доар порокѣл сѣ м'аїѣнѣгѣ,
 Ші порокѣл нѣ м'аїѣнѣде,
 Ші мїжлокѣл мї сѣ фѣрѣнѣ,
 Де гѣрѣл пїстоалелор
 Де гѣрѣл пѣкателор.
 Мѣргѣлеї, копїтѣ мїкѣ,
 Еан маї дѣмѣ ла потїкѣ,
 Лн поѣана дін пѣдѣре
 Ынде мѣндѣра'мї стрѣнѣе мѣре,
 Ші мѣ дѣ лн лѣнѣкѣ сеакѣ
 Ка с'ашѣнт зїоа сѣ треакѣ,
 Ші кънд а 'нсѣра де поанѣе
 Сѣ маї черк дѣрда де поате.
 Олїолїо! соаре рѣтѣнд!
 Де-аї анѣне маї кѣрѣнд,
 Кѣ мїе мї с'аѣ ѣрѣт
 Де сѣїт шї коборѣт,
 Тот сѣїнд дін валѣ'н деал
 Кѣ мѣна пе еартаган,
 Коворѣнд дін деал лн валѣ
 Тот кѣ мѣна пе пїстоале.

III.

Тѣре, мѣндѣро, кѣ воїї,
 Нѣдї маї лѣкрѣта окїї.
 Де-ор кѣдеа воїї пе зѣче,
 Сѣ шїї кѣ дорѣл пѣ'мї треѣе;
 Де-ор кѣдеа воїї пе онѣ,
 Сѣ шїї кѣ мї-ї дор де тот;
 Де-ор кѣдеа воїї пе чїнчї,
 Сѣ шїї, пѣїко, кѣ'с пе-аїчї;
 Де-ор кѣдеа воїї пе дої,
 Сѣ шїї к'ам сосїт ла вої,
 Сѣ пе їзѣїм амѣндої.

Ром. Літ.

Ла лнѣребареа че нї се фаче дін маї мѣлте пѣрѣї
 респѣндѣм кѣ авѣм лнѣкѣ пѣмерї дѣла лнѣчѣнѣ-
 тѣл Сѣмѣстрѣлїї ал доїлеа.

Кѣрѣл ванїлор ла Вїена.

лн 12 Ізліе.		
Арпїнтѣл	- - - - -	123 1/2
Мѣталчѣле	- - - - -	78 5/16
Ла Сївїїѣ лн 13 Ізліе.		М. К.
Галѣнѣл лнѣпѣрѣтеск	- - - - -	Ф. н.
Доѣзѣчѣрїѣл	- - - - -	5 48
		24 1/2